

Recenzja

A. P. KRYŁOW (red.). 2000. **Mikologia i kryptogamnaja botanika w Rosji: tradicji i sovremennost'** [*Mycology and cryptogamic botany in Russia: traditions and modern state. Proceedings of the International Conference devoted to 100th anniversary of investigations on mycology and cryptogamic botany in V. L. Komarov Botanical Institute RAS (Saint Petersburg, April 24–28, 2000)*]. 559 str. Miękka opr., format 14,3 × 20,2 cm. Botaničeskij Institut im. V. L. Komarova RAN, Sankt-Peterburg. Cena: nie podano. ISBN 5-8085-0090-7.

W 1998 r. minęło dokładnie 100 lat od utworzenia w słynnym Instytucie Botaniki im. Komarowa w Sankt Petersburgu równie znanego i cieszącego się dużą renomą w środowisku naukowym Oddziału Roślin Zarodnikowych. Jego powstanie było związane ze zorganizowaniem w petersburskim Ogrodzie Botanicznym zielnika roślin zarodnikowych, co było wielką zasługą wybitnego rosyjskiego botanika A. A. Elenkina (1873–1942), świetnego znawcy prawie wszystkich grup roślin niższych, a także filozofa i obdarzonego dużym talentem organizacyjnym pedagoga. W oparciu o ogromny zielnik, obejmujący przede wszystkim zbiory z imperium rosyjskiego, w Oddziale prowadzone były badania nad wszystkimi grupami roślin zarodnikowych, szczególnie z zakresu systematyki i fitogeografii, które zaowocowały opracowaniem wielu podstawowych dla Eurazji Flor i kluczy do oznaczania. Setna rocznica utworzenia tej zasłużonej placówki stała się doskonałą okazją do zorganizowania w Sankt Petersburgu międzynarodowej konferencji naukowej, w trakcie której została przypomniana historia i osiągnięcia naukowe Oddziału oraz zaprezentowane aktualnie prowadzone w nim badania nad poszczególnymi grupami roślin niższych. Omawiana książka prezentuje materiały z tej konferencji.

W części wstępnej przedstawione zostały historia i osiągnięcia naukowe Oddziału Roślin Zarodnikowych w dziedzinie mikologii i fitopatologii (M. A. Bondarcewa), lichenologii (N. S. Gołubkowa), algologii (K. L. Winogradowa) i briologii (O. M. Afonina). Jest to niezwykle ciekawa i wciągająca lektura, zawierająca mnóstwo interesujących i na ogół mało znanych faktów, które pozwalają na lepsze zrozumienie całej złożonej i niekiedy bardzo trudnej sytuacji w jakiej przyszło prowadzić badania, zarówno podczas wojen światowych, jak i w może o wiele trudniejszych czasach politycznego terroru w okresie stalinowskim. Do każdego rozdziału (z wyjątkiem poświęconego algologii) dołączona jest pokaźna bibliografia ilustrująca najważniejsze osiągnięcia naukowe w poszczególnych dziedzinach.

Na główną część książki składa się 249 artykułów poświęconych grzybom (127), porostom (42), glonom (55) i mszakom (25). Nie są to artykuły w pełnym tego słowa znaczeniu, a raczej rozwinięte abstrakty lub streszczenia, tylko w nielicznych wypadkach opatrzone cytowaną literaturą. Przeważająca ich większość napisana jest w języku rosyjskim, a tylko nieliczne po angielsku. Również zdecydowanie przeważają autorzy rosyjscy, chociaż jest dość dużo artykułów autorstwa badaczy z dawnych republik radzieckich, zwłaszcza z Ukrainy i Białorusi.

Spektrum tematyczne prezentowanych artykułów jest ogromne, ale większość z nich dotyczy lokalnych zagadnień taksonomicznych i fitogeograficznych. Jednakże w przypadku Rosji pojęcie lokalności ma zupełnie inny zakres niż np. w Polsce, gdyż bardzo często odnosi się ono do ogromnych obszarów, nieraz znacznie większych od przeciętnego kraju środkowoeuropejskiego. W konsekwencji takie „lokalne” przyczynki mają w praktyce istotne znaczenie dla poznania flory roślin zarodnikowych Eurazji. Wielka szkoda, że z powodu bariery językowej informacje te pozostaną raczej nieznanne badaczom zachodnioeuropejskim czy amerykańskim, którzy ze swej strony czynią niewiele, aby dotrzeć do tych obiektywnie istniejących w naukowej literaturze danych. A w przypadku niektórych dziedzin, takich jak na przykład fitogeografia jest to wręcz nieodzowne. – RYSZARD OCHYRA, ul. Gołańska 15/25, PL-30-619 Kraków, Polska.